Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхеталА

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 11 июнь, 1974 шу. ● № 70 (5361). ● Мах 2 кеп.

10—12 ДИЙНАХЬА ЧУИЙЦА ДОАККХАРГДА ВАЙ ДЕРРИГА ЯЛАТ!

Ялат чуэца доладалале хьалха хиннача республикански собране дакъа лоацаш хиннараша Нохч-ГІалгІай АССР беррига комбайнерашка, трактористашка, шоферашка, юрта боахама кхьча болхлошка дац

КХАЙКАРАЛ

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъ-ра йоккхача Іатриотически уйлаина кхъьхъ-гаш ба советски пах. Дог ГІалгІаллин кхм а дикаГІа кхъьхъга уйла гІеттаю Коммунистически партеи цун Центральни Комитетоц кулгалдеш вай мехка карагІдувлача доккхийча толамаша.

Вай мехкан юрта боахам діаХо деГІабара. КІоарген масса оагІорахьарен керттера наькъаш хьаьвеХа Алма-Ата хиннача торжественни заседане Л. И. Брежнева дац къамаьл дог рацьл долаш тІаийцар вай республика кхъьхьгамтоца, КПСС Центральни Комитета партега, советски халкьара дацьа Кхайкарала ГІулаХаннаца жоп луш ХІара гектараш, ХІара машинаш, доаХьара, удобреней ХІара килограммаш пайда иа ГІар ваи. Вай доккхал ду дуХьена къамел латтача социалистически Дацьен низ чІоагІ-бара воаш хьегача кьица вай дацьа лоацаш хилараш.

ТІаГІеІІа ваи кхъьхегарах, ялат чуэца хаьа пайна карагІдаьннаЧох тийша хургьи хьуьхьама кхеп, уки шера а ерригача пятилетка а планаш социалистически дехкарашна кхоачаннадар.

Партеиен мехкан хьалхаьнкара бокхка бехитохьан кхета а бен оаХа Нохч-ГІалгІайчен комбайнерашца, механизаторашца тІоаЙ планаш шуГа дІайовзийт, ялат чуэцнга дина чакхдаккхарга де дезаранта шуна дагадовла дадарІІІад.

Пятилетка дицьаГІа, сентябрьча шера доккхий дехкарашца кхоачаньдеш ба республика юрта кхъьхегамхоЙ: 515 ЗЗар тонн ялат дакхка дерзІ, ФийГ бола ялат дІадийнна ІІІаДа тІаГІара тІара 50,8 центнер, шера сеидка 228 центнер, гилаурагш 12 центнер, тхьанна 11,4 центнер, коартол 100 центнер, баьцьадараш 141 центнер йоаккхІурш.

Колхозхоьна, совхозий болхлоца, юрта боахама специалистаца партийни организацийна кулгаш а деш еррига ниэаш тІадоХийт тІаийца социалистически дехкарашца кхоачашдара.

Туйре чуэрдаю ха—ялат, кхмЬола продукташ дуХьгІа яхара хоаДамбу ха. Из толамца діаяхьара йоккхаГІа дола дехкар юрта механизаторашта тІадуЖ.

Коммунистически партен Советски правительствах халдаина бокхо ярах тІехХьарча шерашка дуХха техника хьалха йоккхийча совхозашкен, «1974 шера ялат чуэцнга чакхдаккхарен юрта боахама продукташ кийхьарен хьаьхьхьарча ГІулаКех» болча КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрийн Советен соцам тІа белгалъьхьАй ялат чуэцнгга толамца дІадахьара мероприятеш, Партеи правительствах ева боаХхон жоп а луш юрта боахама болхлой, эттарга хьалха вай, механизаторашца декхарийла да ялат чуэца дика кийчо е. Вай толам тийша ба ялат чуэца техника, транспорт хаиаьхьен дикен кийчьарех, механизаторашца боахамаш ІалаидарІх, цар квалификаци лаккъарх.

ХІара комбайна нагрузка хьалха саиИ лаХха я. Цудуьха ялат хьаьха доладале шин сменагІа болх бергболаш ерригача комбайнашта, тракторашта, автомашинашта механизаторашш тІачІоагІбе беза.

Ялат чуэца кийчуш къьастта бокхка теркам тІабохийт оаХа цхьа бургиг ба боабара. Цьаьн квадратин метр тІа комбайнера цхьа бургиг Іобожабойн — цхьаьн гектара тІа чу ца дахьаьш цхьа пунт ялат дус. ХІаьта уж гектарашт вай эзаРаш я. Цудуьха ишшта я тІа ленин: «ІІхьа ка йхий тІа, цхьа фийг чаца иа буташ». Фийг Іобожа тарлу моттиг ца юташ герметически чоагІбо оаха техника. ХІара боахамг лаьрхьІа вІашагІехьаЧа комиссеца ялат чуэца техника мишта кийчьаьй хьож. Ялат доадерІдоаиаш чІоагІьвь, тоаь техника мара кхаЙ тІа якха могаиц. Цу техника тІа мара оттаиц Д-74 (1974 шера ялат чуэца могаю) ярха знак.

Ялата хьалаиша хьежжа кийчьо комбайнаши жатканн. Дийнна дада ялаташ чуэца стеблеподъемникаш, эксцентриконн матовиалаш е ахкараш уттаергьи вай пар тІа. Лоха ялат чуэцаи жаткаш тІа цциташ оттаергьи вай.

Боккхача доадхІаме да лакха оасарле йолаш ялат чуэнача техникаиах автотранспортахи пайда эцилга. Комбайнашка, жаткашка, автомобилашка, прицепашка, кхьйолча техникагга дукхагІа болх байтара керда мел дар шеретІ юкъе ЮкъеЙ ешаРлІад оаха. Эттарга ЗЗаьхьа техкан тІабохийтаргба ялат чуэцар дика вІашагІехьаккхарга. Юххера а цох тийша да сеца на латтийтаи техникагга болх байтар. Потомин хьаьсале чуэцаргга дукхагІа дола ялат. Комбайн — автомобиль — хьатта — элеваторца конвейеро хьуьхьам чуэцнгга а ялат кийчьдеГа а сиДаь ца Іеш торо хуэийт кердача хьуьхьама лард йолла лаьтташ синдагІа мусьалаца. Дийнахьи буси кхай тІа хургьи еррига комбайнашн жаткаш, Молдагіча Іалама хьалаиша ялат чуэцаргга вай.

Нийса ГІулаих да хкетамца техника маневрированн ева боахамаша, районаца дер. Отделенешка е бригадашка кхо-дИ ДА юкъедоп ялат чуэца доладе, хІаьта районашка-м дуХхагІа долаш нийслу.

Группоий хьисапе мэнаргда вай ялат. Дерригача боахамашка вІашагІтохаш латт комбайнерашен пофершеен пхьаиа болх бергбола комплексин бригадаш.

Ялат чуэца доладаьча хьалхарча денношке а шерра йоаржаергьи социалистически яхь. Ялат хьоккача дакъа лоацарий къьхьегамцара моральини материальини безам совбоаккхаргбола мерзш белгалъьй.

ХІаиаьаца хиннарел діа-хьа лела мастерскойн дуХхагІа арагрьи уки шера, хІаьта «Сельхозтехника» мастерскойца дийнахьи буси болх бергба. Колхозашен совхозашен бІайха кхача лоаттабергба, кооперативна—наха ІІоагІа эцаш, хоатташ йолча продукташца, товарашца ІІаламбергба кхашка болх бераш.

Къьхьегаргда вай техникаш биэза пайда а эцаш дика эттача ханах пхьа минут ца йоаеш, цхьа иа, цхьа фийг ца бойташ хьуьхьам чуэцнга.

Боахамашка хьахиннаб дика механизатораш, ца дакъе — комбайнераш а. Республике дика йовзаш я Грозненски района «Горячестоненский» совхоза комбайнер Дудургаева Камета. 1968 шера ше штурвала тІа эттача дена шерагара шерага социалистически дехкарах хоачашдеш хьаЙоагІа из. ДІадахьча шера 200 гектар хьаьха еэача К Дудургаевас комбайна къьхегамца оасарле лаХхьь, 447 гектар ялат хьекха комбайнераштА юкъе хьалхара моттиг ыкхкар. Плаиагіа 4000 центнер, ТІаийнача декхарех 5000 центнер йолаш 8290 центнер ялат аьрзаш ца. Ялат чуэца мехкаиг ниэ комбайна ремонт йир К. Дудургаевас. Іай из діа а оттаяь тракторца хьайбай боахамаг ГІулаих деш я из.

Механизаторий профессии кхаиаца каграсреалегга дІадоладьарх я Нохч-ГІалгІайчен заслуженни механизатор К. Дудургаева. ШиЙ говзал, опыт камаьрца дІайовзийт цо совхоза кхонача механизаторашта. Доккхий толамаш дахарах барХІаагІча пятилетке ГІалгІайчен Революцие орден синай чуиц, хІаьта 1973 шера — Ленина орден.

Ачхой-Мартановски района «Самашкинскій» совхозе 1961 шера денз комбайнераца ба болх беш ва Сайдулаев Іаьха. 1973 шера планаГІа 150 гектар, тІаийца декхарех 200 гектар йолча 253 гектар хьоХхаш плаиагІа 2700 центнер, декхарех 3500 центнер йолча 6638 центнер ялат аьрдар цо. 1966 шера денз хаДданна шоай совхозе гурахьен бІаьстни йийна культурашт чуийцачуя тІехьагІа хьииаре дакъа лоац У. Сайдулаева Казахстане, мехка кхьча районашка ялат чуэцна. Массехаза СССР орденаш медалашн еннай цунна. Шийна зеденнаран хъонабаранта камаьрца дІадовзийт опыт йолча механизатора.

ХІара шера балха тІа доккхий толамаш доах ЦІеча Эскара цІерагІна, суженски колхоза комбайнера И. Булавина, «Коминтерн» яхача шелковской колхоза комбайнера Л. Нугаева, «Назрановский» совхоза комбайнера А. Бобхоева, дукхха кхьбараш.

ДегІаьхьа торонашн пайда эцанза йола резервашн теркал а еш, социалистически яхь юкъе а даха оаха декхар тІаэш:

хьалха хкача культура хьаьха ха хьатІаоттаре ши кІира хьаьха ялат чуэца еррига техника кийчьв яккха:

хьуьхьам чуэца болабаре ялат цІенду еррига машинаш, тарзаш, ялат тІадотжен Іодоноседаш машинаш кийчьо;

ка бола ялат игт-шийта дийнахь чуэцарделаш ХІара комбайнах, автомобилах, тракторах кхьйолча машинехи механизмехи бизза пайда эца, доацлача хана чуэцаргІя кхьйолІа юрта боахама культураш а;

къьастта теркам тІабохийтаргба ялат дика чуэцара. Лоатта да ен сиха тоаергьи ера комбайн, жатка, Іолегаш ялат па доадара де мел дезар лергда;

тхоаех тийца хьеанача техника дика доах де, мехдаьхьта продукташ оатхаланаш кхое, кхььхегам лорабереи ІІн ца ялийтарен боьхонаш ціенхаштта кхоачашъе;

деррига ниэаш тІадохийтаргда хІара колхозон совхозна дика ялат кийчьара халкъьа боахама ІІаи ІІоачаньара, планаЙ дукхха совгІа пачхьалхьенга продукци боХхарГІолаш.

Доза новкъостий!

ЛерттІа кийчо я из ялатн хьаьттанара йолаш кхьйолча продукташ чуэцнга а кийчьеГа а дика а ваШІехьаьккха чакхдаккхар вай сий, партеиен Дахьеннен хьалхаьнкара вай патриотически декхар да. Из лоарІІІамера ялаьха боахама декхар тоаламца кхоачашдара ахоергбан вай ниэ, хьинар, ахетам.

Дийца а дийца ялат чуэца доладало хьалха хиннача Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахна болхлой собранде тІаийца кхайкарал.

ЕРРИГА ТОРОНАШ ГУЧАЯХА

ЯЛАТ ЧУЭЦАЛЕ ХЬАЛХА ХИННАЧА СОБРАНЕРА

Ужх денозка КПСС обкома политическеане ІІІатІа ялат чуэцале хьалхара собранн йир республика механизаторашца, колхозний кулгалхошца, специалисташа, юрта боахамен партийни болхлоца. Цар йийцар ДІадахача шера иесиин ужх цера лоацьача хиннен ца лойтташ ялат чу к а эцаш пятилетка дицьаГІа, кІасатамбечу шера ялат кийдара ниэн кхоачашъера де дезарх.

Собрани дІайийкар КПСС обкома хьалхарча секретаря С. С. Апрятокна.

1973 шера ялатн кхийолА льаттанцара йоала продуктташн яхара тІехьа йарахьА Еррига Іоранаш социалистически яхье хьинаре дакъа а лоацаш республика кхаш лелаДераша 508 ЗЗар тонн ялат дакъхкар. Нохч-ГІалгІайчу ІІІаКхха ца хиннА хьуьхьам бар из. Республика колхозашен совхозашен толамца кхоачаЙийр пачхьалхьклента цекара сеиА, коартол, баьцьадараш, кончеш, сон, ботарга дерзІ, плоп, Алсамлыьцкар дуХх, шура, тха, фуаш кийчелеп.

Ужх толамаш дахарах партен правительстван дакха мах бІ республика юрта къьхегамхошта карагІдийнарий. Вай республикана РСФСР Министрий Советех ВЦСПС-ен ЦІе байрахх елар. Ишшта дакха ниэ бер ДІаьлено цхьаьнна районашта карагІдийнарий. Ахой - Мартановский Шалинскин районашта КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК ЦІе бай-рийкаш елар; хІаьта Шелковской районе — РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-ен Сийлен грамота. Дуккхача коллективашта Сийлен грамоташ юрта боахамг къьхьегача 960 сага орденаш медалаш елар.

Техникех лерттІа пайда а эцаш дакха оасарле йолаш къьхьийтача комбайнераштА кийчьо я Нохч-ГІалгІайчен заслуженни механизатор Грозненскій района «Горячестоненский» совхоза комбайнер Дудургаева Камете. Совхоз сезонАГІа ший комбайнаца 447 гектар гурахьен бІаьстни йийна культурашт чуэцаш 8290 тонн ялат аьрда республике хьалхара доттиг ца. 2,5-ЗЗа тІехкхоачашкер Дудургаевас ялат арадаргА план. Ялат чуэйца дальча массаза санна ремонт яь діаоттайкар по гІ комбайн ХІаьта дІахо йолча хана хьайбай боахаме а кхьча балташ тІа а хьалхийтар тракторца а хайна. Дудургаева комбайн кийча латт пятилетка дицьаГІа, кІасатамбеча шера а хьуьхьам чуэца. БархІагІчеа ДІасаГІаеч пятилетке дахарх шинЬ орден еннай Дудургаевана.

Республике хьалха латтача механизатора хьахьегам массовАча комбайнера хьажам эца мегарболаш ба. Ужх цера кхы а дахкаГІа хьоХхаман даха декхар тІаийцаГ Дудургаевас.

Оасарле кхаьхийгІа соаХка Эрус-Мартановский районе «Красноармейский» совхоза комбайнера Абдулхаджиев Зелауде. Цо ший комбайнаца 320 гектар хьекха чуийцар. Дика болх бер Кирова цІерагІча суженски колхоза комбайнера В. Григорьева, Малгобекски района «Кавказ» яхача колхоза комбайнера Н. Кухарева, дукхха кхьбараш.

Ужх цера КПСС Центральни Комитетто партега, советски халкьара дацьа Кхайкарал хьал а лаьцо кхы а дукхагІа ялат дакхха социалистически декхарашца тІаийнаЙ республике кхаш лелаДераша. Ужх шера 515 ЗЗар тонн ялат чуэца лерхІ. Дацьена а дІаЛургда 155 ЗЗар тонн.

Гаргахьоачаш латт из бехкокхаме ка. Цунна мишта кІийбешаб вай республика кхаш лелаДераш?

Цох лаьца яр Нохч-ГІалгІайчен АССР Министрий Совета председателе хьалхарча заместитела С. Н. Кожуховке доаг ца. Ужх шера ший комбайнаца 10 ЗЗар центнер ялат арда лоац лелар Дудургаевас.

Из вай республике хІаиаьаца хинна хьокхьаг бан. 10—12 бала хе дийнахьа ялат чуийца дакха тІаьхьийгар цо республика механизаторашца.

Цуо тІаэьхьам собране дакъа лоацьаша раьза болаш тІаийцар.

Цуо тІехьаГІа хьамаьл дацьа Наурски района «Дерхиевский» совхоза комбайнера Нохч-ГІалгІайчен заслуженни механизатор Хаднев Ямута аьлар.

— Тха комбайнаш кийча я. Группоий хьисапе, хьаьхьарх арДаРи хьаьста а долаш ялат чуэцар прогрессивни метод хиларх дог тийша да тхо, ІІишта ялат чуэца лерхІ оаха уки шера а.

Дог лазаш, ялата уйла елга холуш дар массане хьамаьлаш.

— Ужх шера тхо боахаме ІІаштІехьаьхьхьАй комбайнераш транспортниэнцен цхьаьн бартах ялат чуэцилга, — аьлар Ленина цІерагІча колхоза эвеньевойс И. Калмыкова. — Комбайнашн цар тІара ялат дІаувзаш ахкеГ ламмаболаш. Ужх наьш йолА бригадаш вІашагІьоллаЙ. Цу гІулаЙхо торо хуэийтаргьи 10—12 дийнахьа ялат чуийца дакхха.

Цо аьнар хьаьлоацьаш дар Шалински района «Джалиэ» совхоза бригадира, Социалистически Хьаьхьгама Турпала Б. Сайдова, Назрановски районе «Назрановский» совхоза эвеньевойх Х. Колхоева, Шелковской района «Коминтерн» совхоза комбайнера Л. Нутаева даь хьамаьлаш.

ЦхьаБхьаьхьа, докладчикиз, ирехьиша хьамаьлаш даьрашъ ГІалгІайчен АССР Министрий Совета председателе ІІоллаз доацьаш ужх цера, районаца шозІйа цоьхьостал дар пайдаиеГІа хургьи хІолар белгалъьхьхьар. Цу гІулаяка хьаьхьх шоайца договорашъ де деза новкъостаца дергдолча районашца.

Донской механизаторий тІаьхьемаь хьал а лоацьаш хьамаьлаш дир собране. «Горячестоненский» совхоза комбайнера Дудургаева Каметас дийнар шоай совхозе ялат чуэцара машта кийче яьй, шег де лерхІарех. Ужх шера ший комбайнаца 10 ЗЗар центнер ялат арда лоац лелар Дудургаевас.

Из вай республике хІаиаьаца хинна хьокхьаг бан. 10—12 бала хе дийнахьа ялат чуийца дакха тІаьхьийгар цо республика механизаторашца.

Цуо тІаэьхьам собране дакъа лоацьаша раьза болаш тІаийцар.

Цуо тІехьаГІа хьамаьл дацьа Наурски района «Дерхиевский» совхоза комбайнера Нохч-ГІалгІайчен заслуженни механизатор Хаднев Ямута аьлар.

— Тха комбайнаш кийча я. Группоий хьисапе, хьаьхьарх арДаРи хьаьста а долаш ялат чуэцар прогрессивни метод хиларх дог тийша да тхо, ІІишта ялат чуэца лерхІ оаха уки шера а.

Дог лазаш, ялата уйла елга холуш дар массане хьамаьлаш.

— Ужх шера тхо боахаме ІІаштІехьаьхьхьАй комбайнераш транспортниэнцен цхьаьн бартах ялат чуэцилга, — аьлар Ленина цІерагІча колхоза эвеньевойс И. Калмыкова. — Комбайнашн цар тІара ялат дІаувзаш ахкеГ ламмаболаш. Ужх наьш йолА бригадаш вІашагІьоллаЙ. Цу гІулаЙхо торо хуэийтаргьи 10—12 дийнахьа ялат чуийца дакхха.

Цо аьнар хьаьлоацьаш дар Шалински района «Джалиэ» совхоза бригадира, Социалистически Хьаьхьгама Турпала Б. Сайдова, Назрановски районе «Назрановский» совхоза эвеньевойх Х. Колхоева, Шелковской района «Коминтерн» совхоза комбайнера Л. Нутаева даь хьамаьлаш.

**Цхьаьнна, докладчикиз, ирехьиша хьамаьлаш даьрашъ ГІалгІайчен АССР Министрий Совета председателе хьалхарча заместитела С. Н. Кожуховке доаг ца

КЕРДА ВАХАР ЧОАГІЕ

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЙНИЙ ОРГАНИЗАЦИ ШИРАЧА ЗАМАХ ЮХЕДИСАЧА ВОЧА ГІУЛАКХАЩА ЛОАТТАБЕЧА ЪЮВСАМЕ

Коммунистическ и обществ» шера хьалъеча юкъаГІа хоанащу наьха саьхетам чу, традициьла, быте капитализмо юхе мел дйта хІамаш пІешлъ дІадахаро лелхар. Цу декхара цхьа дакъа ца цІенбаьн геттарен лы дІабоаьккхьІа. Социализм хьалъеча ерригача учапашка парте чоагІа лоарІаьна баьб дынах бола теламе боабар дуьхьа, цу хана дынах тешаяй дечарга боаьм ца а бен, советски гражданнашта Іалмаи-материалистически мировоззрие удалиш кхаьчарна бахар.

Революци ялалехьарна Нохчі-ГІалгІай чу кертера доаг бу-ьхьІа дынг хинад. Уьмаш дар 2675 мазьждг, 38 шейх, 8500 молла, 140 хьужаре.[1] Тайнашта бекъабалар, цхьа лелар, дин фанатизм, тайнашта юкъара мисалгІаш, дозаулгІаш шар ца хар — уж а дуьхьа кхиьдола а патриархально-родови ГІулакхан боккха баьла хІинка баьлча наьха ваьхкаьнна, нохч-ГІалгІай хьалхь общественно а культурно а деГІаьхарга берригача гІемла чоагІа Іотъкьам а беш.

Советски Іаьдал отгадьыча хьалхарча дейнокке а дена Советски правительства хинах паччахьалхьчехьан школа кхиьнахьи дІакъостаьлІ. Иа Іалдамаш боккхача историческии социально - политическии лоарХІаме хиннад берригача чоагІа.

Нохчийчеран ГІалгІайчеран партийнга комсомольски организацина — ци областькарчарга шоай тайнарча хьалдаьнна хоадамбоаллан къовсам лоаттабаьб Нохч-ГІалгІашна боьна наьха юкъе доавжаьлча шарІІата дІан эуламашцен Іадатаьшцен.

1921 шера дена, дуьхьагІча даьлъе ды лелабеча наьха сагхетам чуе бигеп дечаьна дын эуламашца къовсам лоаттабаьб Нохчийкхьчеран ГІалгІашкхьчеран, Кхьлбасеран Кавказеран кІаьча областашца а саьнІ. Из къовсам къаьстта ира лаьттаб судебни органашта гоннаьхьа. Советски Іаьдал отгадьыча хана бусалба наьха юкъе лелаьнна шарІІий суьлІ юкъа кхьаькха кІаьча хинчадап советски правоуде органашца. Патриархально - родови обществе хьалхана уж суьлІ кІаьчаьчу отношеен деГІаьхача юкъаГІа къаьсета лоаьмашнах бешабар дуьхьа юкъедоалладь гера хинчаь. Цу суьлІ-ца дерригА Іаьдал ЦІна кертеЛаьттача, кхелаьга ДІатела дерригА дешаш шоашта хеттача тайнера хьестадеш хинчаьна, бІаьхчІа наьха ца доаллаш хинчаь. Цу суьдо ца деашш дуьхьача хана. массаза а кхар мо, бІаьхчІар гадоаккхаьнн кхаьчета лоаьмаш мах Іотоіаьбеш ца ссоаьмаш. Цунтуьхь дуьхьенстеа Іоткьамаьхьаьгаьхой кІалхарбаьхар дуьхьа лоаттабаьча къовсамо Советски Іаьдал отгадьыча хьалхарча ччозарга, хІаьта из Іалдьмате боккхача лоарХІаме хар вайнаьха кхеанах дын ІаьнІаьнна ІІІаьхьарчаьнна. Цунтуьхь цу дашша лоаттабу къовсам.

1) КПСС Ростовски обкома партийни архив, ф. № 7, оп І, д. 606, л. 44.

ЦхьабаьчІа чоаллаьнен хаьа лоаттабе безашн бар из къовсам. Резиционни духовенства шера дорха дуьхьале Іолаьшь къовача Советски Іаьдалоь чакхІоьхьача ерригача мероприятеШта а Октября кІаргІаьнна-нарш зорадеш лаьттаьрнга а дуьхьала. Кхьаьста чоагІа дынг эуламе Іотъкьам бе гІийрчаш из кагиоЪоьта. Сомлуг лаьта комсомольски болам бІаргабІаьча шоаш хІаьнн хулаш лаьтаьга хІинад шарІІий суьдашца баьгІаьчІа моллашта, цудухьа массе тайнера новкъарле йоца цар цу хана хьаьхулаш лаьттаьча комсомольски болам. Масала, 1922 шера пазрІий суй ьЫ ГІолгІаьрча эгтара хьинар доалаьнгІа болча комсомольскеш ихьанна С. Хадженева — цу ды керте латтаьрашца, гуччьа дуьхьалаьларарш шарІІий суьдо баьь солам кхочанйе ца тигаьрахи бийтта а бийтта кІоаг чу ховвадь из.

Дина керте латтаьрашца наха чоагІа ГІелгІаьнна ІІІаьхьарчаьнна, ІІІаьхьарчаьнна ІІІаьхьарчаьнна, ІІІаьхьарчаьнна ІІІаьхьарчаьнна, ІІІаьхьарч

ДОТТАҐАЛА ҐИШЛО

Хоржамашкара хоржамашка

Шерагара-шерагаа ялҐайоагІа республика сийнхка промышленность. Дідаяа хоржамаш хиннчун тІеалаґІа вайнґІ хьалъыл орриґаа Кьанбесада Кавказ республикашта тІулаяс дергдаяа «Жигули» ялаа мотовой машинната ремонт ойа а ун йоткий в хуррйоаа Волжскен автомобилькн завода автоцентр, Чкр-Юртара йокнхь цементни завод, вай республикера яр меттеи Ставропольскн краеро а газ чакхйоакхсаш хуррйоаа Грозненски газ чакхйоанхха завод.

Партен правительствам тІоаґІа йоахсо еш хилар бахьан долаш хиннад уж денкий дика хунцамаш.

Тахан оаха газета ер оаґІун хетаю Грозненски газ чакхйоакхчаче завода.

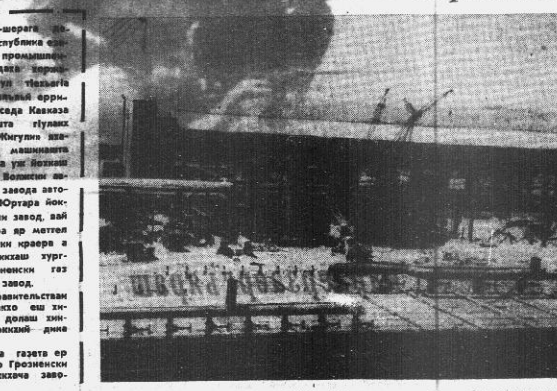

СУРТА ТІА: завода шоллаґІча арґІан компрессорин. И. ПЛИЕВА сурт.

Социализмо Іалашду хІама хьакхолла низаш сихха деґІадоаґІилга, ерриґаа общества хьашташка хьежжа Іалама торонех беркатеґІа пайда эцилга.

(Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето Советски Социалистически Республикаґ Союза берригача харжархошка, гражданашка дьча Къайкарал тІара).

Барттайнача дезале

ТХА завода эксплуатационнийнн ґІишлоЛошъерийн коллектив интернациональни я. Уьхаза къьхьегаш ба эрсий, украинцаш, нохчий, ґІалґІай, эрмалой, азербайджанаш, кьибгараш. Завод хьэлъеча доккха дакьа ловец вежарашца болча бІелгаращен чехословакашен. Из да советски нахан социалистически мехжашкарча къьхьегэмхошен юкъера бокъонца дола ґІулакхцара доттаґІаяа.

Бокъха поархІам бола из завод хьалъеча юкъе дакъа ловец вай ерриґаа вежарашца йолча республикашца а. Завода проект оттаяьй украински специалисташ, электроСборудованн лоаттаю Российскн Федераци, Грузе, Армен, Азербайджана.” Машинаш оборудованин «хуьхьий Белоруссе, Узбекистана, Прибалтийскн республикашца.

Из дечий вай мехка пролетарски интернационализма, барт-цъьоаґІо, вай Дальэн хІалый вежарашца долчу доттаґІаяа сийлахь-йоккхий идеяш бокъонца нотьлар!

СССР хьаЛ» 50 шу диэара хетаьлча торжественин совещано кьамаЛ дер КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И Брежнева вЛар хІалый ленински доттаґІан хьахьегача наьхэ сийлахь-доккха вошал да, социализмана карагІдаьнначча, хІара советски сага дера эґІара дезаґІадоаъ цаі да.

Завода коллективе беш бола берриґа партийно-политически болх тІаберзабаь ба болхлошта социалистически интернационализмаи советски патриотизмаи уйланца, советски хьалхьа сийлахь-доккхий карагІдаьнначрех доккхаи дада, дерриґа кьамаш хьалхьаши поархІаш хилара, национализмн къьм шийна чуьэрчари гоама хилара уйланца ихетам балаяа.

Производственин участашка кьамаьлаш деш политинформэторашен агитаторашен аття кхетаерґІолаш болхлошта дІайозийт СССР хІалый доттаґІаяа ленински принципаш, Коммунистически парте ленински кьамий политика, цо йьхьа котаонаш, социалистически кьамаш деґІадоаґІаш тоделер а уж гаргадахар а-хилара уйланца ихетам балаяа.

Ховш ма дий, къьхьегамхой политически санхетам лаккаґІа ма бовз, цар производственни толамаш доккхаґІа хулаш хилар. Из дика ихта а деш, кІетама болх бу завода коммунисташа. Цар болхлошта дІайозийт парте чура а арахьара а политика, партии правительствам решенеш, царца дуэзденна завода коллективна хьалхашка латта деккарашъ. уж ихоачшдаяра наьхэ деґаш урауттадеу. КІезиг бала эксплуатационнийкаштен ґІишлонхоштен юкъе хьокхаяе болх беш бола чих. Царет ва хина снабжение цеха слесарь В. И. Костин, материально-техническн снабжение инженер Ибрагимов Хьасан, ремонтно-механически цеха токарь Кодзоев Станислав, иьхь дуьнхабараш.

Болхлошта юкъэ беш бола политически болх тоабара, из пайдаеґІа хуррйолча тайпара бара геттара дика-лостам белар КПСС Нохч-ґІалґІай обкома Х-ча пленума решенеш. Царга тьежжа бе болабІиьча тайа денз дикка тоабеннаб беш бола политически болх. Къьстта теркам тІаболхийт болхлошта интернационалийн атеистически кІетам балаяа. Из шоашта хьалхашка латта доккха а бехкоханна а деккар доІІа дика хоз завода партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта, предприяте кулгалхошта.

В. ТРУНОВ,
Грозненски газ чакхйоакхчана завода партийни организацен секретарь.

ГАЗ ЗЕХЬА ЙОАГАРГЬЯЦ

ИЙСЛАҐІЧА пятилетка плана тІа оттадаьд мехкьыта деаккхиллиа а цунга хьежжа газ чакхйоакхилгга а сиздаь деґІадоаяаде ьлина. Мехка газ чакхйоакхкача эґІара йоккхаґІчарех ихьа район а ХІаиа Нохч-ґІалґІайче.

ПЛяхача пятилетка плана тІа оттадаьдар Грозненски газ чакхйоакхха завод хьалъе аьнна. Из хьалйора факелашка йоагача а потребителашца дІахенача а газах цхьаьдола дакьа чакхдаккхаяра.

Газ чакхьаккхаяр йиш хьхийтаргья Грозненски химкомбинат бедална йиэза ІалашЬе а газах хьахиннича бедалах цхьаьдола заєьа республикера кьычаьа ІалдахьийтА а. Газ чакхйоакхкаш заводо хьаєрьга 95 процент керттера продукт юкъе йола тІоаґІаґІа цІена индивидуальни углеводородиш. ХІаьта уж хиланза эґІрйоаъаш а мехкьаьта химена.

— Йиттта хьалъе йолайир Грозненски газ чакхйоакхха завод.

1972 шера хьалъеь яьлар завода хьалхара арґІа. ЭґІара хьалхара продукции арахийдар заводо ІалІаха йу доллалча хана. 12 миллиард кубометр соьґІа газ чакхьыьхкар, нуьнах хьайир 500 эзар тонн гарга коача продукташ, царца юкъе хьалкъа боахане химически производствана эґІара тІоаґІаґІа эша бедаьлн геттара дика бІыовой доагорга хулаа 200 эзар тонн соьґІа коача газаш а йолаш. Йоаккхаш йолча ерриґача а газах 44,8 процент чакхьыьхкай, хІаьта газах сайда эцара коэффициент — 58,8 процент.

ХІаиа уьх сахьыта заводо чакхйоакхха газ Брагуневен Сиррпромысловски районерен жара агІаш. ТІехьаґІа чакхьыьхкха йолаергьа Малхбузен, Гудермесера, Прлвобережнера, Эльдаровера, Ястребийнера, Бенокера газ. ХІаьта завод ерриґа а болх бе йолледачу, цо чакхйоакхкаргьа цул соьґІа Ставропольера газ а.

Завода продукции керттерча дакьье Гудермеєе еш йолча синтетически кауччка заводата, Грозненски химкомбинатаґа ихоачаргьа, хІаьта йиттта синтетически спирт дакьяча а. Уьхаґа йоккхаъ етан—синтетически спирт дакьхара эша стилен хьаєй йоха диґа бедал я. Турбаиша газ тІаяьха иизкъала йолча нах бахача моттигашка кхахьара дика доагор да пропан. Уу тайпара доагор лоаттадар дарсІа хуьл йиттача моттигашка турбаш йохкачул. Бутанах пропан а аиь найда эц бахача наха йоагаяра, автотранспорт лелаяра. Из доагора хьисапе юкъеІолаяяр ґІоаґІа цІена лоаттадерґа ІоЬ. Изобутан изокрен хьаяра эша бедал я. ХІаьта изокренах хьаэ синтетически кауччк. Цунах хьаєь кауччк хІама на эпнаш натуральни яр сацна хуъ. ХІьта газах доаккхаш дола бензин автотранспорта тІоаґІа эшаш да.

Грозненски газ чакхйоакхха завод мехка халкъа боахама геттара бокъха лоархІам болаи я. Из сикаґІа хьалъяь йккхаро гельа на йоагайташ найдаяра ДІайозийтаргьа миллиардаш кубометраш газ, хІаькъ дукхха а-эшаш ловл товарраш, промышленнеєта еаин йола материалаш хьаєрьга.

Завод хьалъеча дикка халонаш йиттай: кхочамхиллиа материалаш тІа ца яхьаш а болх бе пах на тоЬаш а. ХІаьта завод хьалъе йолайир Грозненски района 15-ча нохчийн сохьха доьхта, хий доашачу тІаболаш иикъ боанача моттигге. Завод хьалъеґІйолча ДІаболаш никъ билла, буруш теха хий дакиха дийзер. Бакьда хьинар долча ґІишлонхошца эшаю шоашта духьала йийсу халоашаш.

ХІаиа завода шоллаґІа арґІа хьалъеи би «СКПС» СУ-7 болхлой. Цунах лел ґІишлІешнерий балхаш. Тешна мегаватта уьх шера декабрь бетта шоллаґІа арґІа хьалъаь йоаккхаргьа аьнна денца шоай доиі цар кхочашшаергьиларх.

Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда Директивани тІа йидаьл: «9-ча пятилетка керттера декхар да социалистически производство сихха зеґІайоаларга, цун эффективность лаккхьара, Іилмаитехнический прогресс сихьяра, хьахьегама оесарле лаккхьара ларда тІа халкъа вахара материальйни культурини боарам дикка лаккхар». Уж дешаш малярра доґІаш да Грозненски газ чакхйоакхкаче завода. Цо дикка дакьа лоацарга синтетически спирт лаккхара эша тоЬеча, тІоаґІа лаккхдергда вай республика промышленнеста удельни дозаш, шеиДергда пайда гонахьара фо.

Завод хьалъю советски халкъа ружьа, деблдара, цун вахар тоЬдара.

Тхаяр санна йола предприяти хьалъеча хьахул болхлой поселкаш. Завода администрацане къьстта теркам тІаболхийт болхлонта дика фусамаш хилийтара. Малковски городоке хьал а дьь, болхлой баха хайшаб хІаранє чу 70 квартира йолча шин ІІаґІа.

Завода ихо километр марз гаьнр йоацаш хьалъеш латт геттара хоза «Юбилейный» яха городок. Из хуррга города Грозне спутник. ТоєхьаґІна дика хуррга цу городоца ціенойн квартирийн планировка. Из хьалъара ваччаьхьалъхоно хьахийнад 9 миллион сом ахча, цунах уьх шера ІІалохийтаргьа 1436 эзар сом.

Тхаяр комплексни бригада я. Цудузьа тІоаьн нийсу масса а тайна ґІишлой балхаш: пежаш доттаг, тхоь кьовлер, цехаьта штуатурна яр, бесар хьакхар, кхьдарш.

Ба бесаш бола болх юкъаґІа а бита цкъа ДІаяхаяц тхе бригада цхьана а хана. Масала, цкъа балха ди инстедоалаца хьаєа ІІаґІнийн бетон зе-ґІелаш, 920 моттиг йола юкъера школа, 600 саг деІаьш хуррйола профессионально-технически училище, 5 тинка.

Юбилейни городоке хьалъе лерхІ культура Дворец, лувча ахьанара бассейн; парикмахерский, телеаатерский, ателье, почта, универсальни тинка, кхьйола бытовой объекташ чуйола общественно-торговни центр.

ХІаиз 15-ча совхозе болча Іам тІа йолларгья заводе болхлошта салаІа зона. Юбилейни городоко Грозненца бувзам лоаттабергІа хаддаяна лелачА маршрутни автобусаша.

Цу тайпара, дукьха наьх баха йоккха промышленни а культурни а работ хиина ДІаоттаргья Грозненски газ чакхйоакхха завод юллаяр йола моттиг.

В. АНТИПОВ,
Грозненски газ чакхйоакхчана завода керттера инженер.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР ИХОАЧАШДУ

Советски Союзе балха доагІаш тхона эґІара чакхйоакхха дагадаьллар дар тхоЙ. Дельэно — Болгаре тхоьшта тІедилла интернациональни декхар ихоачашде низ ДІаяхоачаргьий-хьоґІ тха, вежарашца болча советски наха мадоаґІаяра ґІо культурдий-іьоґІ, аьнна.

Йиттта доґ-уйла йолаш нинсделлар тхо Грозненски газ чакхйоакхха завод хьалъеча,

Ха а низ а кхо ца бе нигат долаш болх ДІаболабІир оаха, Шн шу гаргга за я оаха завод хьалъеча болх бу. Цу хана ціаьха а нийсденнаш доаш оаха тхоьшта оеаш заданн ихоачаш ца еш.

Тхаяр комплексни бригада я. Цудузьа тхона нийсу масса а тайна ґІишлой балхаш: пежаш доттаг, тхоь кьовлер, цехаьта штуатурна яр, бесар хьакхар, кхьдарш.

Ба бесаш бола болх юкъаґІа а бита цкъа ДІаяхаяц тхе бригада цхьана а хана. Масала, цкъа балха ди инстедоалаца хьаєа ІІаґІнийн бетон зе-ґІелаш, 920 моттиг йола юкъера школа, 600 саг деІаьш хуррйола профессионально-технически училище, 5 тинка.

Доакхий декхарш латт нйсларґІа техникеча дьхьаґІа, ньаьстаґІаяа шера советски наха хьалхашка. Хо а тхоьшта моачаче дакъа лаца ґІерт ун ихоачашдеча.

Ер шу ДІадоалаяшше а оаха тІаийдар социалистически декхарш, встречни план. Из дацар доккхаче деша дьь ІІаґІ. из дар де а лерхІаш оаха ихоаґІадар.

Шу доладелча денз план 1,5-за тІехьхоачашьеш хьайоаґІа тха бригада. ХІаьта май бетта план 166 процент ихоачашйр оаха.

С. МАРИНОВ,
СМУ-10 2 участка бригадир.

Комсомолка Линянова Маша

ДІАЯЗЗА вІаиттара дах ДІеиоеш миссел лаьхача цеха тхоьшта тІа ґІаеннта маркхал хьоахаш йолаа хьаєтара бо бола, юкъьерча деґІара йоІ. Хьаєхьаяа лел цун нуґІаш, шаьра буж маркхал. Тхоьша йисте я иа.

— Унзара хетаиий хьона пу лакхе? — беґаш бу аз. Маша шек ян:

— Со кхера еиэан Советски Союзе, сай йиэаґІаяттен ворзаратТен новкъостал де енай.

Социализм хьалъеш йоллаєча вежарашца йолча Болгаре дукха ґІишлоп йора Маша дела яґІача хана. Цига эшар болхлой. ЮґІьера школа чакхьыьккха ше яьлча цхьа ґІишлонхошца ловлюционни эґІадаьккхаяра ниьъ хьаьйиллачА а советски мехка мадоаґІаяра новкъостал де когаґІлий-хьоґІ сона аьнна хетар. Йиттта уйлаш йолаш хьаьчар со Грозне.

Дехке лЬнаиц со шуицца ена, цул сонґІа, дожкхаъ а дуаз се ухьаза пийсьлаяах, ший мехка а Нохч-ґІалґІайченна а бекхка доархІам бола ер завод хьалъеча дакъа лоацаш се хилаях.

Сона дукьхаъ а дика наьх байлаб ухьаза, хьоашаа тесеаі сайсоветски йижаряшца. Аз ена лоаттаергІа ларцара гаргалол. Уйла пеЙ йолаш кхоаента долхаш нах ма дий вай, — йоах Машас.

Комплексни бригаде болх беш я Линянова хІапр. Молладіа а ешийта ое бенна болх мохаґІаваха кхы хьажа за везаш дика чакхьаккх цо, ахаш дуеш цун бригадира.

Цыха хьаьстта лика бе беза болх болх масесза а цунга ту бригаде.

Участка а бригада а общественни вахара юкъе лиэза лоацаш хьайоаґІа ЛиняновА.

— Молладіа а цунна де тІаДилла ґІулаєх тешаме да, ший ґІулкхерча нахн. Хьаьшеіо тоае єаєча болхоштен ґІулаькерча нахн мехка дикаґІйолчА курорташкен санаторешкен баха социальни страхованеґІа путевкаш тел заводеєкй местокю.

Завода ший а да Каспийскя форда йисте диляя «Каспийяхя сЛолоІа ніІ. Цигга бекє, сеЛсІаш хул дикаґІйола Болхлой.

Терко ю болхлой серий я. Аьхкий кавикулаш йолчо хаиз льготни путевкаш тел бераштА ешоперски лагерашка, туристически бязашка дарц.

А. ЯНЦ,
Грозненски газ чакхйоакхкача завода завкома председатель.

Яхь шерагІа йоаржаеш

Промышленноста, ґІишлошъера, транспорта болхлой шерра Ерриґсоюзни социалистически яхь йоаржаєра ґІІаьхьехаш КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК сочам дег чура йоаґІа сад ларгІаш хьаьллаьлар тха болхлошца. Уж шера плян хаиал хьалха хьоахаьшара доккхий декхарш ґІІаьлйар, уж ихоачшдара тІехь социалистически яхь йоаржайир. Йиттта яхь яьржар «ДІаиґІйола бригада», «Процессех дикаґІйара яьлг ґІерзан яхера тІечьа я. Хьаьта йІаргІш хьаййача завода коллективе Казаххан газ чакхйоакхкача завода болхлошца яхь дальэр.

Яьлг ґІйлача керттера тергам ґІаболхийт хьалъеґІана оесарле лаккъьара, производственнаа задаиеш кхоаьш а ґІІехьоч ґІе болхлоях чаг а яра, продукци дикаґІа ґІаахецара, къьхьегама дисциплина лаккъара.

ХІара бетта ю социалистически яхь йитогаш. Масала, ларель бетта хьалхара моттиг лаьлар товарно-бедала цеха коллективо, шоллаґІен кхоаґІен моттигаш — электровелен хиа снабжение цехен коллективаш. — Сийлахь-доккхачА Лениндьхьенна, дуьнен тІа эґІара хьалха социализм хьелле йоллаьча а кхычарна вахар ревеле лаккъьара, производственнаа задаиеш кхоаьш а ґІІехьоч ґІе болхлоях чаг а яра, продукци дикаґІа ґІаахецара, къьхьегама дисциплина лаккъара.

ХІара бетта ю социалистически яхь йитогаш. Масала, ларель бетта хьалхара моттиг лаьлар товарно-бедала цеха коллективо, шоллаґІен кхоаґІен моттигаш — электровелен хиа снабжение цехен коллективаш.

ШаьлаьлгІа шера ґІІоаьр лаьлаьхьенна, дуьнен тІа эґІара хьалха социализм хьелле йоллаьча а кхычарна вахар ревеволюционни эґІадаьккхаяра ниьъ хьаьйиллачА а советски мехка мадоаґІаяра новкъостал де когаґІлий-хьоґІ сона аьнна хетар. Йиттта уйлаш йолаш кхьачар со Грозне.

Дехке лЬнаиц со шуицца ена, цул сонґІа, дожкхаъ а дуаз се ухьаза пийсьлаяах, ший мехка а Нохч-ґІалґІайченна а бекхка доархІам бола ер завод хьалъеча дакъа лоацаш се хилаях.

Сона дукьхаъ а дика наьх байлаб ухьаза, хьоашаа тесеаі сайсоветски йижаряшца. Аз ена лоаттаергІа ларцара гаргалол. Уйла пеЙ йолаш кхоаента долхаш нах ма дий вай, — йоах Машас.

Комплексни бригаде болх беш я Линянова хІапр. Молладіа а ешийта ое бенна болх мохаґІаваха кхы хьажа за везаш дика чакхьаккх цо, ахаш дуеш цун бригадира.

Цыха хьаьстта лика бе беза болх болх масесза а цунга ту бригаде.

Участка а бригада а общественни вахара юкъе лиэза лоацаш хьайоаґІа ЛиняновА.

— Молладіа а цунна де тІаДилла ґІулаєх тешаме да, ший ґІулкхерча нахн. Хьаьшеіо тоае єаєча болхоштен ґІулаькерча нахн мехка дикаґІйолчА курорташкен санаторешкен баха социальни страхованеґІа путевкаш тел заводеєкй местокю.

Завода ший а да Каспийскя форда йисте диляя «Каспийяхя сЛолоІа ніІ. Цигга бекє, сеЛсІаш хул дикаґІйола Болхлой.

Терко ю болхлой серий я. Аьхкий кавикулаш йолчо хаиз льготни путевкаш тел бераштА ешоперски лагерашка, туристически бязашка дарц.

А. ЯНЦ,
Грозненски газ чакхйоакхкача завода завкома председатель.

СУРТА ТІА: (ьардехьара ьттехьа) бригадир П. Стамболов (ладаиг луш воала), монтажникаш • электросварщикаш И. Давыдов, П. Петров, Б. Ангелов, П. Пенхов, Н. Мирчев. И. ПЛИЕВА сурт.

Вежарашха новкъостал дара

ДУХХА ХА яц тха бригада болх беш йола. Ер шу ДІадоьлуьш нийсеиаэ тхо ухьаза.

Цхьаьнгаьа я бьбаи оаха ухьаза санна ґІоаґІа бекхтохкаме хеташ болх. Цкъа-дале, хьалъеш йолча промышленна объекта лоархІамга дйлаяа а, шоллаґІа-дале, оаха беча балхана дуьзаеина ерриґача ґІишлонхой бригадий бохкаш хилариа а, кхоьлаґІа-дале, тхо дерриґаш а коммунисташ комсомольаьш хиларца а. Тха бригадаца ший коммунисти цхьаьйта комсомолеш ва.

Хьалъеча завода керттера объекташка монтаж е-эшаш нийсду тхо. Тха болх ДІабаьхарга хьежжа мара ка яргьяш кьыча бригадаЙ а. Цудузьа тхоьшта хуьлаш болх цхьаькка хІло ца поархІаш хьалъеш сиха. СМУ-16 кхаь участке бььжжа ба тха болх.

Холодильни бІаьже краиз кІалхара никъ сиха баь баккха бесаш бар. Массанга а ДІаболабІир аз шуиґа эьжжаи кьыдола бохкаш латтилгга. Цешар-раьза хІлар шоаш кхо на беш кьыхьеґа. Саэршкаша а монтажникаша а дика кхетаяр шоаиста хьалхашка латта. Пулакс. Из кхочашдара чуйаьа болх ДІаболабІир. Иллача ханаз шн бутт хьалха баь баьккхар никъ. Цо йиш хилийтар холодильни блокера кхьмдола бохкаш сихаґІа дьь дахх.

Йиттта ХІама эґІара тха 2 эзар тонн чуйода резервуар еиэ а. Хаиал хьалха яь ньккхар из а ІІІхьаккха а тха бе беза болх тхой бекхаґІа оаха тІехьаби-лйта моттиг яц. Йиттта къьхьегара тха дог ураувттадеу тхоай вежарашца новкъостал деш хьлар даґалаттаро. Цудузьа оаэоиа ІІа мел тоха кхар ЦІенача дегаца, тІехьаґІа бекх тхой бекхаґІа оаха тІехьаби-лйта моттиг яц. Йиттта къьхьегара тха дог ураувттадеу тхоай вежарашца новкъостал деш хьлар даґалаттаро. Цудузьа оаэоиа ІІа мел тоха кхар ЦІенача дегаца, тІехьаґІа бекх бохкаьхарбогаш тоха ґІерт тхо.

Оаха яьх доаттаю Маринович комплексни бригадаЙа. Из ґІишлонхошта кхоьк дикаґІчаеx цаі я.

ХІара бетта план 159 процентал тІехьхсачашьеш хьайоаґІа тха бригада. ХІаьта кай бетта план 181 процент ихоачашйр. Уж толамаш доаьлча тхона тІоаґІа накьдоаяа тха бригадаиа ХІара сег эшнаяч монтажник а сваршка а хилаі йиш йолаш шн гоэвел йолаш хилар.

Тха бригада доккхаъ да къоа ца коммунист Пенчев Бончо. Из юкъера ґІишлонхьара техническн образованн йола эламсаг массанахьа а накъьвоал тхоиз. Цунна геттара дика дезе ґІишлонш хьалъера болхаш. Хьаьйо шийна хозр, ґаььа лице, ДІаболхийт комсомольшанта. ЭґІара поархІаме бола беєх цо бу.

Дика болх беш бе комсомольцаш: Ангелов Вяличко, Пенхов Пенхо, Пенчев Петор, кхьбарш.

ХІама, советски наьх шолй паччахьлйкен лаккехьара орган харжа кейчуьчу хана, царца цкьана из деза да дикача кІлхьегамца белгалдаккхара ерриґа социалистически яьх а йоаржаяь болх беш на тха бригада хІара чен.

Завода шоллаґІа арґІа ер шу диэалехьа йистенкхха аьнна ґІишлонхошца деина деш кхочашдечу хьалхара доаьлгІ доаьлш да тхо.

Тхоаш дехкйитачу тхой ДІаьхен — Болгаре сий тхой советски доттаґІашта ґІенача дегаца новкъостал дарца лаьхха лоаттадергда оаха.

П. СТАМБОЛОВ,
СМУ-10 шоллаґІчА участка монтажни бригада бригадир.

«СЕРДАЛО»
3-ча оаґІ. 11 июнь, 1974 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЧИЛИЙСКИ ИНАРАЛИЙ ЛЕРРАГІА

Уругвая Коммунистическа партеЦК Хьалхаря секретарь Родней Арисмендиа лацаро геттара чІоагІа згІаьвитаб. Англе прогрессиани гІоьарий, британеи болхлой болама вкхаллаш. Из заявленин ый Великобритане Коммунистическа партеПолитическа комитето. Компарте Генеральн секретара помощникиа Рубен Фолберга Уругвая правительствера послания яьхьийтай Родней Арисмендин кхьаьла уругвайскеи коммунистий кулгалхойн лулцара дуьхьала протест еш, хьаДийхад демократическеи болама Гіорвальна деятель, политически гІулакхчашта лийна уругвайскеи пВлхтенашка боахьарадг сов чехка муьхь хецилгІа.

Демократин социальн прогресса баьвьа долаш Латинский Америка хаьжьана лоттабеча кхоьмарна солидарность йоьла шерра кампани чакхйоьахх болхлой классо. ТІема кюочам лоаттабаран чилийски самолеташтга ромонтаран ыз. ерриГа контракташ хоадае вьина Англе профсоюзин организацина тІагІерта баьча тІаьхьаьмо лийрхІар кюочаш хиннал. Лейбористски правительства чакхъайадьад эзарш патриотий цІий межка Іодаьхитача режимаца леладу цу тайпара гІулакхаш соцадеш хилар.

Соаьхьа аьшки діаьлькхар реакце яхар кюочашкеи демократена дуьхьалара массехк закон ПаЗнеи ца тиГа уругвайскеи парламент. Британдеи болхлой классо кхы хьо ца йуш шийй хоадамболлаш йоьла протест кхайкайар цу хана бокъо йоьшш даьча цу тІулакхх ду тьхьала. Англе Компартеи проф-союзашен ишта хаттаьхьа лаьхлаг Уругвая къаьгаьмкой Къаман конвента Нулахкаш дехкар а. Цхьаьана шеко ац, уругвайскеи реакцина тІеьхьашка империалистическеи монополеи латташ хилраьх.

Уругвайскеи реакце чабаьта бехкаб ишшаш боккхий демократаш, цу хьалхе Шеррача фронтГагІ — ардсДьарча нийй коалицегара — президентатла харжа оттавийр ладаьнна я — Либера Серенах. ХІаьна новкъост Арисмедин чувеллаш ца, чилийски инаралий наьхкъаГІа яха дага йоьлаш ше хилар цІаьхьа бакъ а леш.

Великобритане боллхой классо, деррігача прогрессийна нисаша тьхьхайкаду Уругвая кхъьегаьмхошца шовй солидарность хилар, уругвайскеи халкъа боьхьонна моллигчаьрнаьстта а ІотоІоаг реакция гІертара дуьхьалъотта боьхьошца лаьхьа ше хилар.

Крис МЬЯНТ,
англійски журналист.
(АПГ).

ЭХЬ КХАЙКАДУ

Йоьзаш йоьла ларагІа яржаш латт уругвайскеи реакце тІалоатташ репрессеш. Мехка нисагІа оттаьйча халкъа ухьаьлара режимо ІаьзаГІ оттаьбаьб боллхой класса, интеллигенце дикагІойла виллаш, боккхий политическеи деятелаш. Уругвае коммунисташа, берригачаг демократаша тІаьхуо. Мехка наьха саннаа вьаннай экономическеи кризис, тІа-тІа дуьхьаГІа кхьийуьйтаьй латт къаьгаьмкой.

Демократи ІотоІоае гІертача реакцена шийна ца моттар хуьл: олигархи тІаьхуьдаьрйоьна шоай боьхьонаш лорае, ишшаша кацделла дуьхь Іоьхьосса, юха а парГІатО яккха лаьхьІа да муГІарера халкъ.

ТІа-тІа хоадамболлашГІ ек Латински Америкеи чехьа континенташкарчен дог - уйла цІена долаш мел болча наьха протеста оаз. Цар хьх кхайкаду уругвайскеи ІаьлаьлаШа йоьлаьча репрессийта, дІадех Уругвае реакце ІаьаПе мел оттабаьрашш муьхь хецилта.

Приего ФИГЕРОА,
венесуэльски сенатор.
(АПН).

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ МОТТИГ—НАХА ЮККЪЕ

Хоржамашта накъадолхаш

Деррігача мехка а санна, кхъьегаьмхой политически а къаьгаьгаьмна а хьинар чІоагІа яйденнаьча хьалдаьхьа кинчо ю ший республике СССР-Лаьхьаьрчо Совете деча хоржамашта. Цхьаьхьа а политически кампани дІайодаш культура учрежденей болхлоша даьха ца йоьлаш. Д.

Культура ЦІеношкий клубашца, библиотекашца, хоржамий участкашца, агитпункташца — массаиахьа а бу политическеи кхетамен болх. Моттигашца эшаш новкъостаа дара клубийн библиотекийн баьхьа специалистий 14 бригада яхийтай культура Министерствас.

Агитаторашца, хоржамий миссей доьхьашкой болаш баьхачА цахи юкъе тайп-тайпара политически а культурин а болх лаьлабу клубийн библиотекийн болхлоша. Из берригача кинчаьхьа парте XXIIу съезда, КПСС ЦК декабрьскийн (1973 ш.) Пленума, цу Пленуме кьмаьл деи КПСС ЦК Генеральн секретара нов. Л. И. Брежневаьн белгалдаьхьа гІулакхаш, партега, советски хьалхьа КПСС Центральн Комитето дА Кхайкарах ларде а лаьца.

Дукхха клубашкеи культура ЦІеношкеи а агитпункташ, цига да справкий столаш, кийчьйй СССР Лаьхьаьрчаьна Совете деча хоржамий хьаьхьаьхьара литература дІаьа «Дуьнен тІа эгІара демократическеГІа», «СССР-ера хоржамий система» яха а кхьйола а книжкий выставкаш. Дика кийчьйй агитпункташ хоржамий участкашца ЦІеношкеи районера Ново-Шедрински, Дубовски, Карглински, Грозненски районера Первомайски, Петр-Павловски, МалгІабикерча Пеедаьский, Всапесенски, Ачхой-Мартановски районера Коатар-Юртаьрча клубашкеи библиотекашкеи.

Масала, ухх тайпара кийчьйй а Ачхой-Мартанерча культура ШаГІара агитпункт (заведующий А. В. Ушаков) ухьаьн гуттаьрчо хьаьтеча я массово-политически а культурно-просветительн а балха план, хоржамий спискеш. Ишшта ухаза ІотоІоаг-Цхьаьнатехьаьрчо ІаьІаьнна яха плакат, СССР Лаьхьаьрча Совете хоржамаш дарах йоьла Положенн.

Политическеи агитаце идейни боарам, из пайдае хилар дукхха дахьке тийша, за парте Іаьнаьнаьн